

รูปแบบการจัดการความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย

Model of Management Success of Medical Business Entrepreneurs in Thailand

Received: February 21, 2023

Revised: February 21, 2023

Accepted: February 27, 2023

รณณ วสุสุทธิกุลกานต์, บุรพร กำบุญ,
สุชาติ ปรักทยานนท์, และธณันวริน โฆษิตคณิน

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Rhamon Vasusuttikulkant, Buraporn Kumboon,
Suchat prakthayanon, and Thananwarin Kositkanin
Bangkok Thonburi University

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ ในประเทศไทย 2. วิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย และ 3. สร้างรูปแบบการจัดการความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จากประชากรจำนวน 925 ราย โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ของแฮร์ และคณะ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และพนักงาน จำนวน 289 ราย และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 12 ท่าน ได้แก่ ผู้ประกอบการ และผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างโดยโปรแกรมลิสเรล ผลการวิจัย พบว่า 1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านองค์กรและการเรียนรู้ ด้านความสามารถทางนวัตกรรม และด้านความได้เปรียบทางการแข่งขัน 2. ด้านการบริหารจัดการ ด้านองค์กรและการเรียนรู้ ด้านความสามารถทางนวัตกรรม และด้านความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย ซึ่งค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องของโมเดล เท่ากับ $\chi^2/df = 1.095$, $p \text{ value} = 0.304$, $CFI = 1.00$, $GFI = 0.97$, $AGFI = 0.92$, $RMSEA = 0.021$, $RMR = 0.041$ และ 3. รูปแบบการจัดการความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของการบริหารจัดการที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาไปสู่องค์กรที่มีความสามารถทางนวัตกรรม เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และเกิดความสำเร็จขององค์กร

คำสำคัญ: การจัดการ, ความสำเร็จ, ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์

Abstract

The objectives of this research were; 1. To study factors influencing the success of medical entrepreneurs in Thailand 2. To analyze the causal influence of factors affecting the success of

medical business in Thailand, and 3. To develop model for managing the success of medical business operators in Thailand. This research was mixed research by qualitative research using stratified random sampling from a population of 925 individuals. The sample size was determined according to the criteria of Hair et al. The sample group consisted of 289 entrepreneurs, executives and employees, and qualitative research using a random sampling of 12 people, including entrepreneurs and experts. The instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used in this research were percentage, mean, standard deviation and structural equation model analysis by Lisrel program. Major Findings; 1. Factors influencing the success of medical business operators in Thailand. Such management, Organization and learning, innovation capability and competitive advantage 2. Management, Organization and learning, innovation capability and competitive advantage in direct and indirect influence on the success of medical business in Thailand. The index measures the level of consistency of the model $\chi^2/df = 1.095$, p value = 0.304, CFI = 1.00, RMR = 0.041, GFI = 0.97, AGFI = 0.92, RMSEA = 0.021, and 3. Management model for success of medical business Depending the management relationship development of organization with innovation capabilities. The competitive advantage and success of organization.

Keyword: Management, Success, Medical Business Entrepreneurs

บทนำ

ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจของโลกมีการเปลี่ยนแปลงและเกิดการแข่งขันอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ธุรกิจในทุกภาคส่วนต้องปรับตัว ทั้งทางด้านประสิทธิภาพการจัดการปรับปรุงระบบและกลไก เพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (ปพฤกษ์ อุตสาหะวานิชกิจ, 2560) ส่งผลให้แต่ละธุรกิจต่างพยายามหาวิธีการและแนวทางในการดำเนินงานมาสนับสนุนการบริหารจัดการที่ธุรกิจมีอยู่เพื่อสร้างให้เกิดเป็นธุรกิจใหม่ การลงทุนใหม่ๆ ที่ส่งผลต่อการแข่งขันมากขึ้น สิ่งสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อความอยู่รอดและความสำเร็จในการดำเนินงานคือ ผู้นำ ต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) (ณัฐพันธุ์ เขจรนนท์, 2561) ผลักดันให้เกิดการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากความสามารถในการใช้ความรู้ ความคิด สร้างสรรค์ ทักษะ และประสบการณ์ทางเทคโนโลยี ตลอดจนการนำเสนอสินค้าผ่านทางสื่อเทคโนโลยีให้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะในรูปแบบของการเกิดธุรกิจการลงทุนจากผู้ประกอบการรายใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2561) และการนำกลยุทธ์ต่างๆ มาใช้ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) (Ramakrishnan, 2011) ที่เหนือกว่าประเทศอื่น

ธุรกิจสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันด้วยนวัตกรรม โดยนวัตกรรมนั้นจะต้องอาศัยการเรียนรู้และความรู้ของคนในองค์กร ด้วยการค้นหาแนวคิดใหม่และการใช้ประสบการณ์ตรง เพื่อพัฒนาสินค้าหรือบริการใหม่ให้ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ หากองค์กรใดมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถที่เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจมาก สำหรับประเทศไทยได้นำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการนวัตกรรม (Innovation Management

Strategy) มาใช้กันอย่างแพร่หลาย ด้วยการจัดตั้งสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากระบวนการนวัตกรรมภายในประเทศ

การพัฒนานวัตกรรมในประเทศไทย ผลการสำรวจความสามารถด้านนวัตกรรมของแต่ละประเทศ พบว่าประเทศไทยได้ขยับขึ้นจากอันดับที่ 51 มาเป็นลำดับที่ 44 (Gell, 2021) และขณะที่ผลการสำรวจในปี พ.ศ.2561 สถิติการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีการเติบโตขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 1.00 ต่อ GDP ซึ่งสอดคล้องกับความสามารถด้านนวัตกรรมดังกล่าว แต่เมื่อเทียบกับประเทศที่มีการขับเคลื่อนด้านนวัตกรรมกับเกาหลีใต้ เยอรมนี และสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่มีการลงทุนด้านการวิจัย และพัฒนามากถึงร้อยละ 3 – 4 ต่อ GDP แล้ว ประเทศไทยยังถือว่ามีการลงทุนน้อยอยู่มาก โดยสถิติดังกล่าวสอดคล้องกับการพัฒนานวัตกรรมของธุรกิจเครื่องมือแพทย์ของประเทศไทยที่ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการซื้อมาขายไป ซึ่งยังขาดการพัฒนาด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เป็นของตนเอง แม้ประเทศไทยจะมีผู้ผลิตวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์เป็นจำนวนมากก็ตาม ส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตวัสดุ อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ไม่ซับซ้อนเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ด้านโลหะ (เตียงผ่าตัด เตียงคนไข้) กลุ่มผลิตภัณฑ์ประเภทใช้สิ้นเปลือง (สำลี ผ้ากอซ ผ้าพันแผล ชุดให้น้ำเกลือ ของที่ใช้แต่งแผล เอนเียบแผล หลอดฉีดยา เข็มฉีดยา หลอดสวน)

ธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทยเป็นธุรกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการขยายตัวของการบริการด้านสาธารณสุขในประเทศไทย อีกทั้งภาครัฐให้การสนับสนุนธุรกิจเครื่องมือแพทย์ผ่านสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ธุรกิจเครื่องมือแพทย์ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี ประกอบกับยังเป็นหนึ่งในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย (New S-curve) ของภาครัฐที่มีแผนสนับสนุนการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อรองรับเป้าหมายการเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และการส่งออกเครื่องมือแพทย์ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน (CLMV) ที่มีความต้องการสินค้าประเภทนี้มากขึ้น (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2563)

ในปัจจุบันมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้ธุรกิจเครื่องมือแพทย์เติบโตเพิ่มขึ้นโดยภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนด้านสิทธิพิเศษการลงทุนด้วยการตั้งเป้าหมายภายในปี 2563 ให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ และการส่งออก (Medical Hub) การที่คนไทยมีอาการเจ็บป่วยเพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเนื่องจากจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่มีมากขึ้น โดยผู้ป่วยจำนวนมากเป็นโรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง โรคมะเร็ง และโรคเบาหวาน รวมไปถึงแนวโน้มสัดส่วนของจำนวนผู้ป่วยต่างชาติที่เข้ามาใช้บริการในไทยมีเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้ความต้องการเครื่องมือทางการแพทย์ของไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศไทยถือได้ว่าเป็นผู้ส่งออกเครื่องมือทางการแพทย์ที่สำคัญ เช่น อุปกรณ์ทางการแพทย์ เป็นมูลค่าสูงอันดับสองของโลกซึ่งเป็นเครื่องมือแพทย์ที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบธรรมดา แต่ในขณะเดียวกันอัตราการนำเข้าเครื่องมือแพทย์ของประเทศไทยยังมีการนำเข้าคิดเป็นมูลค่าสูงมาก โดยในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2563 มีมูลค่ารวมถึง 31,478 ล้านบาท (สถาบันพลาสติก, 2563)

ในการจัดอันดับประเทศที่มีความเข้มแข็งทางสาธารณสุขตาม Global Health Security Index ปี 2562 ทั่วโลก พบว่า ประเทศไทยมีความเข้มแข็งของระบบสาธารณสุข ความสามารถในการป้องกันโรค และมีมาตรการที่จะใช้รับมือกรณีมีสถานการณ์โรคระบาดร้ายแรง อยู่อันดับ 6 จาก 195 ประเทศ และเป็นอันดับ 1 ในเอเชีย และเมื่อพิจารณาการจัดอันดับในประเภทย่อย ประเทศไทยได้ติดอันดับ 2 ของโลกในด้านการมีระบบสาธารณสุขที่เพียงพอ และอันดับ 3 ของโลกในด้านความสามารถในการป้องกันโรคหรือการแพร่กระจายของโรคระบาด และอันดับที่ 5 ของโลกในด้านการรับมือต่อสถานการณ์โรคระบาดร้ายแรงด้วย

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบการจัดการความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย ผลที่ได้จากการวิจัยเป็นการเพิ่มองค์ความรู้และความเข้าใจที่จะช่วยอธิบายอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กร ก่อให้เกิดความชัดเจนทางวิชาการและองค์กร ซึ่งสามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อความสำเร็จขององค์กรต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย

สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1: การบริหารจัดการ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ ผ่านความสามารถทางนวัตกรรม

สมมติฐานที่ 2: องค์กรแห่งการเรียนรู้ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ ผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขัน

สมมติฐานที่ 3: องค์กรแห่งการเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อความสามารถทางนวัตกรรม

สมมติฐานที่ 4: ความสามารถทางนวัตกรรม มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ประโยชน์ต่อภาควิชาการ เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ ของปัจจัยการบริหารจัดการ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ความสามารถทางนวัตกรรม ความได้เปรียบทางการแข่งขัน และความสำเร็จของผู้ประกอบการ ซึ่งจะเป็นความรู้ในทางการศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้บริหารและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องเกิดความตระหนัก และให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรด้านนวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ประโยชน์ต่อภาคอุตสาหกรรม ข้อค้นพบงานวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลสะท้อนกลับ ให้แก่ธุรกิจนำไปประยุกต์ใช้ โดยผู้บริหารสามารถนำผลการศึกษามาเสริมสร้างแรงผลักดันด้านต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้พนักงานเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมที่สูงขึ้น ซึ่งส่งผลต่อผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย ให้มีศักยภาพทางการแข่งขันได้ในระยะยาว

ทบทวนวรรณกรรม

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจเครื่องมือแพทย์ เนื่องจากกฎหมายได้มีการกำหนดความหมาย และประเภทของเครื่องมือแพทย์ไว้จึงต้องทำการศึกษาถึงความหมาย และประเภทของเครื่องมือให้ทราบว่าอุปกรณ์ใดถือเป็นเครื่องมือแพทย์ และสามารถแบ่งได้เป็นกี่ประเภท

ความหมายของเครื่องมือแพทย์ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์มีการใช้เทคโนโลยีที่มีความหลากหลายออกมาจำหน่ายเป็นจำนวนมาก ทั้งที่นำมาใช้ในการแพทย์ ด้านความงาม บางผลิตภัณฑ์อาจมีความ

คาบเกี่ยวระหว่างยา เครื่องมือแพทย์ เครื่องสำอาง หรือวัตถุอันตราย ความหมายของ “เครื่องมือแพทย์” ได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่องการจัดประเภทเครื่องมือแพทย์ที่ไม่ใช่เครื่องมือแพทย์สำหรับการวินิจฉัยภายนอกร่างกายตามความเสี่ยง ดังนี้ (พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์, 2551)

สำหรับสถานภาพตลาดเครื่องมือแพทย์ของไทย สำหรับธุรกิจเครื่องมือแพทย์ของไทย ปัจจุบันอยู่ภายใต้ พ.ร.บ. เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2551 โดยมีองค์การควบคุมเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เป็นหน่วยงานกำกับดูแลและรับผิดชอบในการออกใบอนุญาตการผลิต/จำหน่าย/นำเข้าเครื่องมือแพทย์ ที่ได้มาตรฐานตามที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กำหนดเพื่อเป็นเครื่องยืนยันว่าผลิตภัณฑ์ที่ผลิต และนำเข้ามานั้นได้มาตรฐานเดียวกันทั้งหมด และยังเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางการค้าให้เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและตลาดส่งออก ไทยมีมูลค่าการส่งออกและนำเข้าเครื่องมือแพทย์รวมกันสูงเป็นอันดับหนึ่งในกลุ่มอาเซียน (สัดส่วนมูลค่าส่งออกต่อมูลค่านำเข้าอยู่ที่ 72:28) โดยผลิตภัณฑ์ที่ไทยผลิตเพื่อส่งออกส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องมือแพทย์ในกลุ่มวัสดุสิ้นเปลืองทางการแพทย์คิดเป็นสัดส่วน 84% ของมูลค่าการส่งออกของเครื่องมือแพทย์ทั้งหมด กลุ่มสินค้าส่งออกหลัก ประกอบด้วยถุงมือยางทางการแพทย์ หลอดสวน และหลอด/เข็มฉีดยา และอุปกรณ์ทำแผล เป็นต้น ผู้ประกอบการที่ทำการผลิตและส่งออกส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทข้ามชาติที่เข้ามาลงทุนในไทย และส่งกลับไปขายในประเทศของตน (อาทิ ญี่ปุ่น สหรัฐฯ ฝรั่งเศส) โดยประเทศที่ไทยส่งออกเครื่องมือแพทย์มากที่สุดคือ สหรัฐฯ (สัดส่วน 29% ของมูลค่าการส่งออกของเครื่องมือแพทย์ทั้งหมด) รองลงมา ได้แก่ ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ และเยอรมนีตามลำดับ ส่วนผลิตภัณฑ์นำเข้าส่วนใหญ่จะเป็นวัสดุสิ้นเปลืองทางการแพทย์ และครุภัณฑ์ทางการแพทย์ สัดส่วนใกล้เคียงกันที่ 43% และ 40% ตามลำดับ เช่น เครื่องอัลตราซาวด์ เครื่องเอกซเรย์ เครื่องตรวจวัดคลื่นหัวใจ เครื่องตรวจคลื่นไฟฟ้าในสมอง และผลิตภัณฑ์ทางจักษุวิทยา โดยแหล่งนำเข้าหลักคือ สหรัฐฯ (สัดส่วน 21% ของมูลค่าการนำเข้าเครื่องมือแพทย์ทั้งหมด) รองลงมา ได้แก่ จีน เยอรมนี และญี่ปุ่น ตามลำดับ การผลิตเครื่องมือแพทย์ของไทยเน้นผลิตเพื่อส่งออกเป็นหลัก โดยมูลค่าการจำหน่ายเครื่องมือแพทย์ในประเทศมีสัดส่วนที่ 30:70 ส่วนใหญ่เป็นอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานเน้นการผลิตที่ใช้วัตถุดิบในประเทศเป็นหลัก ได้แก่ ยาง และพลาสติก (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2564)

โดยสรุปได้ว่า ประเทศไทยเป็นทั้งประเทศผู้นำเข้า และส่งออกเครื่องมือแพทย์รายใหญ่ในภูมิภาคอาเซียน นอกจากนี้ไทยยังเป็นศูนย์กลางสุขภาพของโลก ประกอบกับธุรกิจโรงพยาบาลรัฐ และเอกชนกำลังเร่งปรับตัว เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแพทย์ทำให้มีการนำเข้าเครื่องมือแพทย์เพื่อรองรับบริการของผู้ป่วยที่เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ของไทยยังเป็นลักษณะของการซื้อมาขายไป และยังขาดการพัฒนาด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เป็นของตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยแบบวิธีผสมผสาน (Mixed-Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) Creswell, J. W., & Plano Clark, V.L. (2007) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) โดยจะใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณจะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามและดำเนินการสัมภาษณ์ไปพร้อมกัน

จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาทำการแปลผลว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ได้แก่ผู้ประกอบการที่จดทะเบียนเครื่องมือแพทย์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ จำนวนทั้งสิ้น 925 แห่งๆ ละ 1 คน (ศูนย์วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกผู้ประกอบการเดิมจากฐานข้อมูลเว็บไซต์ MeDIU, 2564) โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของข้อคำถาม และผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม เพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถามมาทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

1. **สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงค่าร้อยละขององค์กร พบว่า องค์กรที่มีจำนวนพนักงานส่วนใหญ่มากกว่า 400 คน มีจำนวน 201 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 69.55 รองลงมา มีจำนวนพนักงาน 201 – 300 คน จำนวน 29 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 10.01 ระยะเวลาดำเนินธุรกิจ พบว่า องค์กรที่มีระยะเวลาดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่มากกว่า 20 ปี จำนวน 185 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 64.01 รองลงมา มีระยะเวลาดำเนินธุรกิจ 38 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 13.15 จำนวนทุนจดทะเบียน พบว่า องค์กรที่มีจำนวนทุนจดทะเบียนส่วนใหญ่ 300 – 1,000 ล้านบาท จำนวน 169 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 58.48 รองลงมา องค์กรที่มีจำนวนทุนจดทะเบียน 1,001 – 5,000 ล้านบาท จำนวน 71 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 24.56 ตามลำดับ

2. **สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย** การบริหารจัดการ ด้านการวางแผน สามารถปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนด และมีการทบทวนแผนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. =0.538) ด้านการจัดการองค์กร มีการแบ่งงานตามความชำนาญเฉพาะด้านของพนักงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. =0.597) ด้านการชี้แนะและสั่งการ ผู้บริหารเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.51$, S.D. =0.581) และด้านการควบคุม มีการควบคุมพิจารณาถึงข้อผิดพลาดและจุดอ่อนที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. =0.546)

1. องค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ พบว่า พนักงานในองค์กรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. =0.628) ด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์ พบว่า พนักงานในองค์กรยึดวิสัยทัศน์ขององค์กรเป็นหลัก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. =0.613) และด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม พบว่า พนักงานในองค์กรมีความมุ่งมั่นในการทำงานเป็นทีมเพื่อความสำเร็จของเป้าหมายองค์กร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. =0.559)

2. ความสามารถทางนวัตกรรม ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า องค์กรให้ความสำคัญกับข้อเสนอแนะและความต้องการของลูกค้า และนำมาใช้ในการออกแบบสินค้าหรือตัวผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$, S.D. =0.546) และด้านกระบวนการ องค์กรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ให้มีความทันสมัยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. =0.617)

3. ความได้เปรียบทางการแข่งขัน ด้านกลยุทธ์ความแตกต่าง พบว่า องค์กรมีการปรับปรุงสินค้าอย่างต่อเนื่อง ตามกระแสโลกาภิวัตน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$ S.D. =0.596) และด้านต้นทุน มีการพัฒนา

สินค้าและบริการให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและทันเวลาเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.580)

4. ความสำเร็จของผู้ประกอบการ ด้านการเงิน พบว่า องค์กรสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าในการสร้างรายได้หรือกำไรให้กับองค์กร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.629) ด้านลูกค้า องค์กรมีระบบการให้บริการหลังการขายอย่างต่อเนื่องแก่ลูกค้ารายเก่าและลูกค้ารายใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.659) ด้านกระบวนการ องค์กรให้ความสำคัญเกี่ยวกับจำนวนสินค้าชำรุดเสียหายที่ลูกค้าพบเนื่องจากเป็นสิ่งที่บ่งบอกและแสดงถึงประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.621) และด้านการเรียนรู้และพัฒนา พบว่า องค์กรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ ทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.567)

3. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยค้นพบว่า มีปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ด้านการเป็นองค์กร ในการเรียนรู้ ด้านความสามารถทางนวัตกรรม และความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ต้องเน้นการแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดจากการนำโมเดลในการวิจัยครั้งนี้มาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำมาสร้างกลยุทธ์การตลาดที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าเดิมและลูกค้าใหม่ รวมทั้งริเริ่มแนวทางดำเนินธุรกิจให้แตกต่างจากคู่แข่ง โดยการรวบรวมข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งสามารถสรุปออกมาเป็นตัวแบบหรือโมเดลของธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในรูปแบบกระบวนการที่ค้นพบใหม่ที่ได้แสดงให้เห็นถึงผลการวิจัยที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจเครื่องมือแพทย์ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงการประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องมือแพทย์ในประเทศไทย

อภิปรายผล

การทบทวนวรรณกรรมด้านการบริหารจัดการ สามารถสรุปตัวแปรการบริหารจัดการ ในการนำเอาทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์กร เช่น คน เงิน วัสดุ และอุปกรณ์ มาประสานเข้าด้วยกัน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญด้วยกัน 4 ส่วน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การชี้นำและสั่งการ (Leading and directing) และ 4) การควบคุม (Controlling) เพื่อนำมาบูรณาการร่วมกันในการบริหารจัดการให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด นำพาองค์การให้สามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้การบริหารจัดการ ยังเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ โดยผ่านตัวแปรความสามารถทางนวัตกรรมและความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ เนื่องจากความสามารถที่จะส่งเสริมสนับสนุนและผลักดันให้องค์กรเกิดความสามารถทางนวัตกรรม ด้านผลิตภัณฑ์และกระบวนการ รวมทั้งการปรับปรุงกระบวนการเทคโนโลยีและวิธีการทำงานในองค์กร เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการต่าง ๆ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน (ดวงกมล วิลาวรรณ, 2554) กับองค์กรอื่น นำไปสู่ความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่า องค์กรยุคใหม่สามารถอยู่รอดอย่างยั่งยืนได้นั้น นวัตกรรมและความสามารถทางนวัตกรรม เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อองค์กรที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้ โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการต่าง ๆ และสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ส่งผลให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น (ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา, 2560) ดังงานวิจัยของ Tajeddini (2011) พบว่า ผลกระทบความสามารถทางนวัตกรรมมีผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Banbury and Mitchell (2010) พบว่า การเพิ่มนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในความอยู่รอดของธุรกิจ รวมถึงการแข่งขันของอุตสาหกรรมบริษัทที่เป็นผู้นำในอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่จะมาจากการเพิ่มนวัตกรรม (Fruhling & Siau, 2007; Ren et al., 2006) สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ ซึ่งองค์กรสามารถอยู่ได้ด้วยการบริหารจัดการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การสร้างความแตกต่างและการสร้างต้นทุนต่ำ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ดังนั้น การสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กร จึงเป็นบทบาทที่สำคัญต่อการดำเนินการทางธุรกิจในตลาดแข่งขัน องค์กรใดสามารถใช้ทรัพยากรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Majeed (2011) พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันของบริษัทมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ ซึ่งองค์กรสามารถสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันโดยสร้างความได้เปรียบด้านราคาถูก (cost) หรือการสร้างความแตกต่าง (differentiation) ของตัวสินค้า (Kreiser & Davis 2010) ปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ โดยผ่านตัวแปรความสามารถทางนวัตกรรมและความได้เปรียบทางการแข่งขัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Norarat Runkawee and Chanongkorn Kuntanbutr (2016) ที่พบว่า การมุ่งเน้นการเรียนรู้ (learning orientation) ไม่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน (firm performance) เนื่องจากการเรียนรู้จะต้องใช้ ระยะเวลาในการส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กร และในอนาคตก็มีความเป็นไปได้ ที่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จะส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ

นอกจากนี้ ปัจจัยการสร้างวัฒนธรรมการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้ก็อาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่ง เพราะการสร้างวัฒนธรรมสนับสนุนในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นภายในองค์กร เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นค่อนข้างยาก ตลอดจนการนำภาวะผู้นำ และแนวคิดด้านวัฒนธรรมองค์กร มาบูรณาการกับการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ภายในองค์กร ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้

การค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ จึงขอเสนอว่า ก่อที่องค์กรดังกล่าวจะเป็นองค์กรที่มีนวัตกรรม การขับเคลื่อนภายในองค์กร พื้นฐานเบื้องต้น การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ควรเป็นพื้นฐานแรกก่อนที่จะทำการขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีนวัตกรรม เนื่องจากการบริหารจัดการองค์กรจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพ (efficiency) เพื่อให้เกิดประสิทธิผล (effectiveness) บุคคลที่มีคุณภาพจึงเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญยิ่ง โดยการเป็นบุคคลเรียนรู้ (learning people) เพื่อมุ่งสู่องค์กรเรียนรู้ (learning organization) ที่จะส่งผลให้องค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญและจำเป็นต่อการบริหารจัดการในปัจจุบัน เน้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคล โดยการสร้างฐานความรู้จากบุคคลไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ประกอบการมีการบริหารจัดการที่ดี สามารถคิดค้นรูปแบบการทำงานใหม่ๆ อาทิ เช่น การพัฒนาเครื่องมือแพทย์อยู่เสมอ หรือการพัฒนาการบริการหลังการขาย ให้มีความสะดวกรวดเร็วและตอบสนองความต้องการของลูกค้า
2. การบริหารจัดการ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ความสามารถทางนวัตกรรม มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ ผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก การวิจัยนี้มีความเหมาะสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงทางธุรกิจเครื่องมือแพทย์ ในประเทศไทย ได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2551). พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 43 ก.
- ณัฐพันธ์ เชนนันท์. (2561). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วี. พรินท์.
- ดวงกมล วิลารรรถ. (2554). แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธนาคารกรุงศรีอยุธยา. (2564). แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2564-2566: อุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์. เข้าถึงได้จาก <https://www.krungsri.com/th/research/industry>.
- ปพฤกษ์ อุตสาหะวานิชกิจ. (2560). พฤติกรรมองค์กร: อดีต ปัจจุบัน และอนาคต. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา. (2555). มุมมองภายในและภายนอกเพื่อความได้เปรียบในการแข่งขัน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพลาสติก. (2563). ภาพรวมอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ ปี 2563. โครงการศึกษาโอกาสทางธุรกิจและการเพิ่ม Value Creation สำหรับอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์และสุขภาพ, 2563 (1). 1-27.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2561). รายงานประจำปี 2561 สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ/ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.

- ศูนย์วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกผู้ประกอบการเดิม. (2021). *Medical Device Intelligence Unit. (MeDIU)*.
- Banbury, M. C., & Mitchell, W. (2010). *The effect of introducing important incremental innovations on market share and business survival*. Retrieved January 10, 2010, from <http://www3.interscience.wiley.com/journal/11412426/abstract>January2010>
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V.L. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*. Thousand Oaks: Sage.
- Fruhling, A. L., & Siau, K. (2007). Assessing organizational innovation capability and its effect on e-commerce initiatives. *Journal of Computer Information Systems*, 48(1), 133-145.
- Gell. (2021). *The GII helps create an environment that evaluates innovation factors continuously*. In 2021, it provides detailed innovation metrics for 132 economies.
- Kreiser, P. M., & Davis, J. (2010). Entrepreneurial orientation and firm performance: The unique impact of innovativeness, proactiveness and risk-taking. *Journal of Small Business and Entrepreneurship*, 23(1), 39-51.
- Majeed, S. (2011). The impact of competitive advantage on organizational performance. *European Journal of Business and Management*, 3(4), 191-196.
- Norarat Runkawee & Chanongkorn Kuntonbutr. (2016). The effect of innovativeness and learning orientation on firms' performance. *Suthiparithat Journal*, 30(94), 68-82.
- Ramakrishnan, (2011). Influence of AM fungi on plant growth and nutrient content of tomato (*Lycopersicum esculentum* Mill). *International Journal of Research in Botany*, 2: 24-26
- Tajeddini, K. (2011). The effects of innovativeness on effectiveness and efficiency. *Education, Business, and Society: Contemporary Middle Eastern Issues*, 4(1), 6-18.